НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ
УКРАЇНСЬКИЙ ВІДКРИТИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ЦЕНТРАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ

ОСОБИСТІСНО-РОЗВИВАЛЬНА СИСТЕМА В ХМАРНОМУ СЕРВІСІ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ «УНІВЕРСАЛ-ОНЛАЙН»

Автор: В. О. Киричук

м. Київ -2021 р.

Вступ. У співпраці з групою вчених, педагогів, психологів НАПН України та медиків НАМ України розроблено та практично апробовано інтегровану особистісно-розвивальну систему проєктного управління освітнім процесом для закладів середньої освіти (ЗСО).

Метою освітньої системи є особистісний, соціальний розвиток та збереження здоров'я учнів закладів середньої освіти.

Особистісно-розвивальна система (ОРС) автоматизовано в спеціально створеній комп'ютерній програмі – хмарному сервісі управління освітнім процесом «Універсал-онлайн», сайт сервісу www.universal-online.org

Сервіс складається з дев'яти технологічних модулів, які утворюють в цілісній системі три блоки: **цілепокладання, проєктування, розвитку.**

У першому блоці сервісу в технологічних модулях «діагностика», «аналіз», «конструювання» здійснюється цілеспрямування освітнього процесу, **для цього:**

- в технологічному модулі сервісу ***«діагностика»*** проводиться соціально-психолого-педагогічна діагностика учасників освітнього середовища в онлайн-режимі (учнів, батьків, педагогів) та заносяться дані за медичними показниками (див. рис. 1.).

Орієнтовний час на створення списків, надання логінів і паролів учасникам освітнього середовища та їх опитування (вісім діагностичних методик) 2-3 робочі дні: учні - 6 методик, 45 хв., класний керівник - 1 методика, 15 хв., батьки - 1 методика за 15-20 хв., медсестра (занесення даних у сервіс учнів одного класу, - 9 показників) 10-20 хв.

Результат: таблиці, графіки, діаграми, матриці по учнівських колективам;

- в технологічному модулі сервісу ***«аналіз»*** за результатами комплексної діагностики здійснюється систематизація проблем та потенційних можливостей особистісного розвитку учнів на індивідуальні, групові, колективні, масові та їх диференціація за чотирма сферами розвитку: фізична, психічна, соціальна, духовна (див. рис. 2.).

За результатами аналізу показників створюються автоматично психолого-педагогічні рекомендації на кожного учня та учнівські колективи для всіх учасників освітнього середовища.

Орієнтовний час на аналіз результатів комплексної діагностики 1-2 год., створення рекомендацій на учня і учнівський колектив 2-3 хв.

Результат: зведені таблиці і діаграми, статистичні звіти по класах і ЗСО в цілому, психолого-педагогічні рекомендації для учнів, класного керівника, практичного психолога, батьків дітей або осіб що їх заміняють;

- в технологічному модулі сервісу «***конструювання»*** на основі системного аналізу і проектування причинно-наслідкових зв'язків за виявленими проблемами і потенційними можливостями особистісного розвитку учня (з врахуванням факторної ваги за віковими і статевими особливостями розвитку дітей шкільного віку) конструюються виховні завдання для ЗСО на навчальний рік та тактичні задачі особистісного розвитку учнів класних колективів (індивідуальні, групові, колективні) на навчальний семестр (див. рис. 3.).

Орієнтовний час на конструювання виховних завдань для ЗСО та задач особистісного розвитку учнів класного колективу в автоматичному режимі роботи сервісу 1-2 хв., в творчому 5-10 хв.

Результат: виховні завдання ЗСО на навчальний рік, задачі особистісного розвитку учнів на семестр (індивідуальні, групові, колективні), візитні картки на учнівські колективи та ЗСО в цілому.

У другому блоці сервісу в технологічних модулях «програмування», «моделювання», «планування» здійснюється проєктування проблемно-цільового освітнього змісту в освітніх проєктах та планах реалізації проєктів, **для цього:**

- в технологічному модулі сервісу ***«програмування»*** знаходяться освітні програми і демонстраційні освітні проекти, а також створюються графічні сітки з алгоритмами за основними напрямками роботи для ЗСО, психологічної служби, класних керівників, вчителів (див. рис. 4.).

Орієнтовний час: установка та доповнення демонстраційної граф-сітки ЗСО та педагогічних працівників 10 -15 хв.

Результат: банк освітніх програм і демонстраційних проектів в сервісі, що постійно поповнюється. Графічні сітки: для ЗСО, вчителів-предметників, класних керівників, працівників психологічної служби;

- в технологічному модулі сервісу «***моделювання»*** на основі освітніх програм і демонстраційних проєктів, що знаходяться в сервісі з метою реалізації виховних завдань ЗСО та задач особистісного розвитку учнів, створюються освітні проекти для ЗСО, класних керівників, психологічної служби, вчителів-предметників (див. рис. 5.).

Орієнтовний час створення цільових і проблемних проектів для ЗСО 2-3 год. (при умові одночасної роботи педагогічних працівників в творчих групах), освітнього проєкту вчителя-предметника 15-20 хв., виховного проєкту класного керівника 15 хв., корекційно-розвивального проєкту працівника психологічної служби 20 хв.

Результат: освітні проекти з проблемно-цільовим змістом для ЗСО та вчителів-предметників, класних керівників, працівників психологічної служби;

- в технологічному модулі сервісу «***планування»*** на реалізацію освітніх проєктів в процесі їх проектування на граф-сітки за алгоритмами підрозділів та напрямків роботи ЗСО створюються автоматично в трьох вимірній проєкції сім типів і сотні видів планів роботи ЗСО та по три типи планів для всіх педагогічних працівників (див. рис. 6.).

Час на створення всіх типів і видів планів ЗСО 2-3 години (при умові одночасної роботи мобільних творчих груп), календарно-тематичного плану вчителя-предметники 3 хв., плану класного керівника 45 хв., плану роботи працівника психологічної служби 40-50 хв.

Результат: сім типів і сотні видів планів роботи ЗСО, а саме: графічний аналіз (за семестрами), проєктно-модульний (за проблемами і цілями), системно-комплексний (за напрямками і видами роботи), календарні (за конкретно визначеними термінами), за підрозділом ЗСО (біля 400 видів), індивідуальні (на кожного учасника педагогічного працівника, батьківського комітету, учасників системи самоврядування тощо) помісячні (графічні за напрямками роботи), а також по три типи планів роботи вчителів-предметників, класних керівників, працівників психологічної служби (графічні, системно-комплексні, календарні).

У третьому блоці сервісу в технологічних модулях «творення», «реалізація», «моніторинг» здійснюється проектування особистісно-розвивального освітнього змісту в сценаріях уроків та виховних системних заходах, визначається ефективність та результативність освітнього процесу, **для цього:**

- в технологічному модулі сервісу «***творення»*** за допомогою наявного у сервісі конструктора сценаріїв на реалізацію задач особистісного розвитку учнів та завдань етапів міні-модульності (модульної освітньої системи) проектується особистісно-розвивальний зміст сценаріїв уроків та системних виховних заходів (див. рис. 7.).

Час на створення сценарію уроку вчителем-предметником 15-25 хв., виховного системного заходу класним керівником або вихователем 10-15 хв., корекційно-розвивального тренінгу працівником психологічної служби 15 хв.

Результат: сценарії уроків з презентаціями для вчителів-предметників, системні виховні заходи для класних керівників та вихователів, сценарії занять та корекційно-розвивальні тренінги для працівників психологічної служби з особистісно-розвивальним змістом;

- в технологічному модулі сервісу «***реалізація»*** визначається ефективність педагогічної діяльності педагогічних працівників та ЗСО в цілому за виконанням задач особистісного розвитку учнів (див. рис. 8.).

Орієнтовний час на проведення самоаналізу уроку і виховного заходу педагогічним працівником або аналізу уроку, виховного системного заходу адміністрацією ЗСО 3-5 хв.

Результат: протоколи ефективності уроків та виховних системних заходів з оцінкою ефективності реалізації психолого-педагогічних задач особистісного розвитку учнів в освітній діяльності педагогічного працівника (3 ст. тексту);

- в технологічному модулі сервісу «***моніторинг»*** здійснюється системний динамічний аналіз результатів особистісного розвитку учня, класного колективу, учнів ЗСО в цілому за результатами діагностичних зрізів протягом всього навчання (див. рис. 9.).

Орієнтовний час на аналіз результатів особистісного розвитку кожного учня 10-15 хв., учнівського колективу (групи) 15-20 хв., ЗСО в цілому 1 -2 год.

Результат: порівняльні таблиці, діаграми, графіки за 116 критеріями розвитку кожного учня, класного колективу та ЗСО в цілому.

Додаткові функції хмарного сервісу:

- статистичні звіти у формі таблиць, графіків, діаграм, матриць (більше 500 варіантів вибірок), списки учнів за медичними діагнозами (420 діагнозів МКХ10 та за соціальними станами (більше 100) тощо;

- списки учнів за визначеними індикаторами ознак булінгу у прихованій та початковій фазах реалізації, прогнозування девіантної поведінки за визначеними конкретними індикаторами тощо;

- аналіз впливу фізичного стану (включаючи медичні аспекти) на психосоціальний та особистісний розвиток кожного учня;

- методичний супровід педагогічних працівників в онлайн-режимі тощо.

Аналіз моніторингу особистісного та соціального розвитку учнів, що проводиться у більше ніж триста ЗСО в чотирнадцяти регіонах України підтверджує достатньо високу ефективність інноваційної особистісно-розвивальної системи, що знаходиться в сервісі «Універсал-онлайн», а саме:

- в соціальному розвитку учнів підвищується інтеграція класних керівників в учнівських колективах, в середньому на 43%, здійснюється стимулювання життєвої активності вихованців за основними групами видів діяльності, особливо: в соціально-комунікативній – на 74%, в навчально-пізнавальній – на 43%, в громадсько-корисній – на 41 %, в національно-громадянській – на 20% тощо;

- в особистісному розвитку – значно зменшується кількість наступних категорій учнів в класних колективах: ізольованих – на 56%, відторгнених – на 68%. Підвищується соціальний статус учнів в класних колективах на 32 %;

- в психосоціальному розвитку – знижується тривожність на 34%, імпульсивність на 27%, схильність до нечесної поведінки на 43%, агресивність на 27%, невпевненість на 26%, замкненість на 13%, асоціальність на 23%;

- в духовному розвитку відмічаються позитивні зміни, особливо з питань формування ціннісних пріоритетів учнів: «Я і здоров'я» на 34%, «Я і навчання» на 29%, «Я і праця» на 16%, «Я і громадські доручення» на 12%, «Я і Україна» на 14%, «Я і моральні цінності» на 21%.

Висновок.

1. Інноваційна особистісно-розвивальна система, що автоматизована в хмарному сервісі "Універсал-онлайн»" є апробованим дієвим інтегрованим інструментом для реалізації прийнятого Закону України «Про освіту» та досягнення стратегічних цілей, визначених Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року;
2. Основною підставою для впровадження даної освітньої системи та хмарного сервісу в закладах освіти України є позитивні рішення Президії НАПН України, за результатами двох всеукраїнських експериментів (2001-2007р.) і (2007-2013р.) аналіз результатів другого етапу третього всеукраїнського експерименту (2018-2023р.) згідно наказів МОН України;
3. Використання хмарного сервісу "Універсал-онлайн»" робить освітній процес закладів середньої освіти цілеспрямованим та системним на вирішення конкретних завдань, що визначаються за результатами комплексної соціально-психолого-педагогічної діагностики учасників освітнього середовища;
4. Впровадження даної системи з використанням хмарного сервісу «Універсал-онлайн» суттєво підвищує ефективність освітнього процесу закладу та дозволяє значно економити робочий час педагогічних працівників, фінансові і людські ресурси.

МОДЕЛЬ ОСОБИСТІСНО-РОЗВИВАЛЬНОЇ СИСТЕМИ В СЕРВІСІ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ «УНІВЕРСАЛ-ОНЛАЙН»

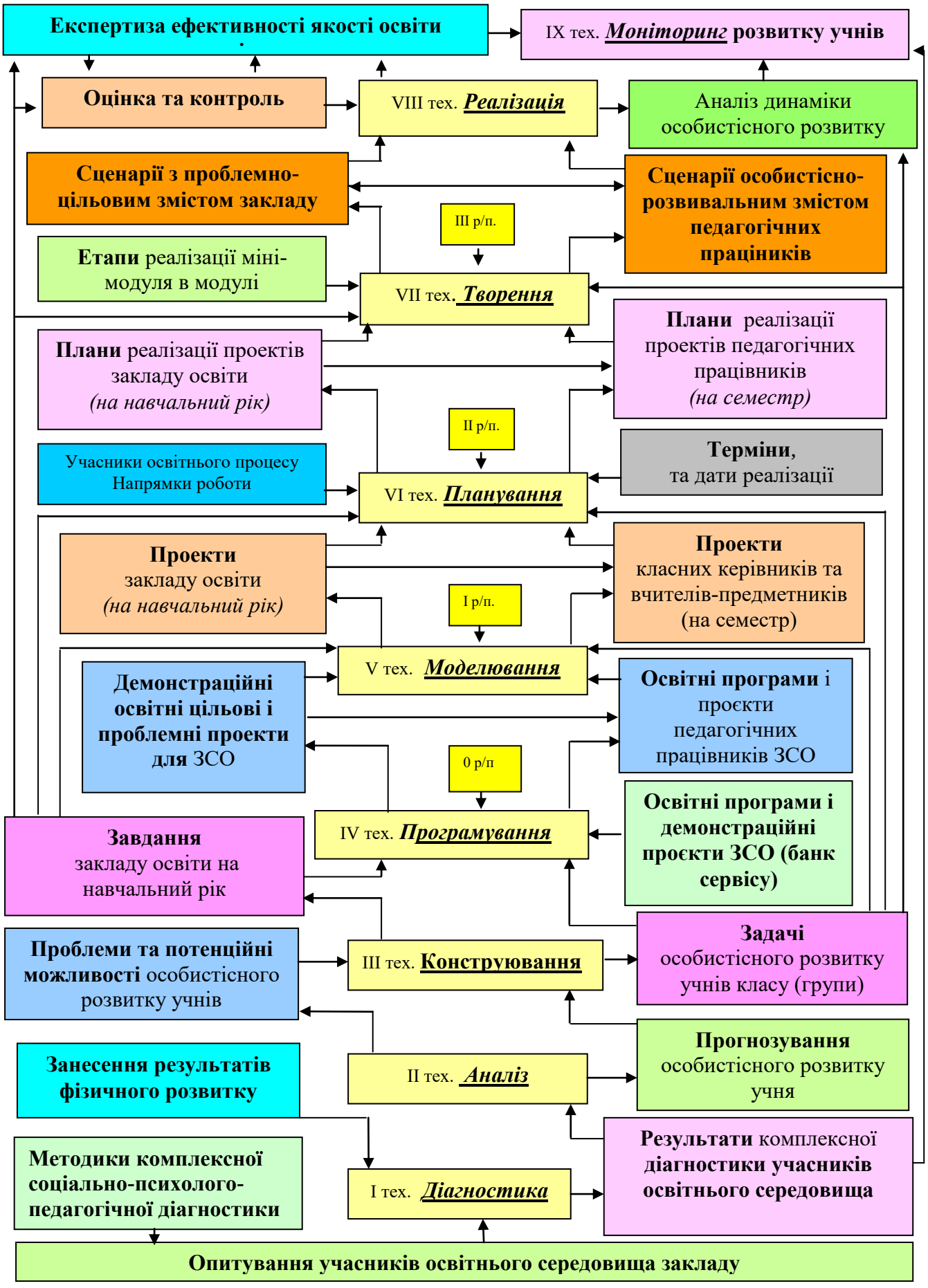

Умовні позначення: рівні проектування освітнього змісту ЗСО р/п

І. ТЕХНОЛОГІЯ: «ДІАГНОСТИКА»

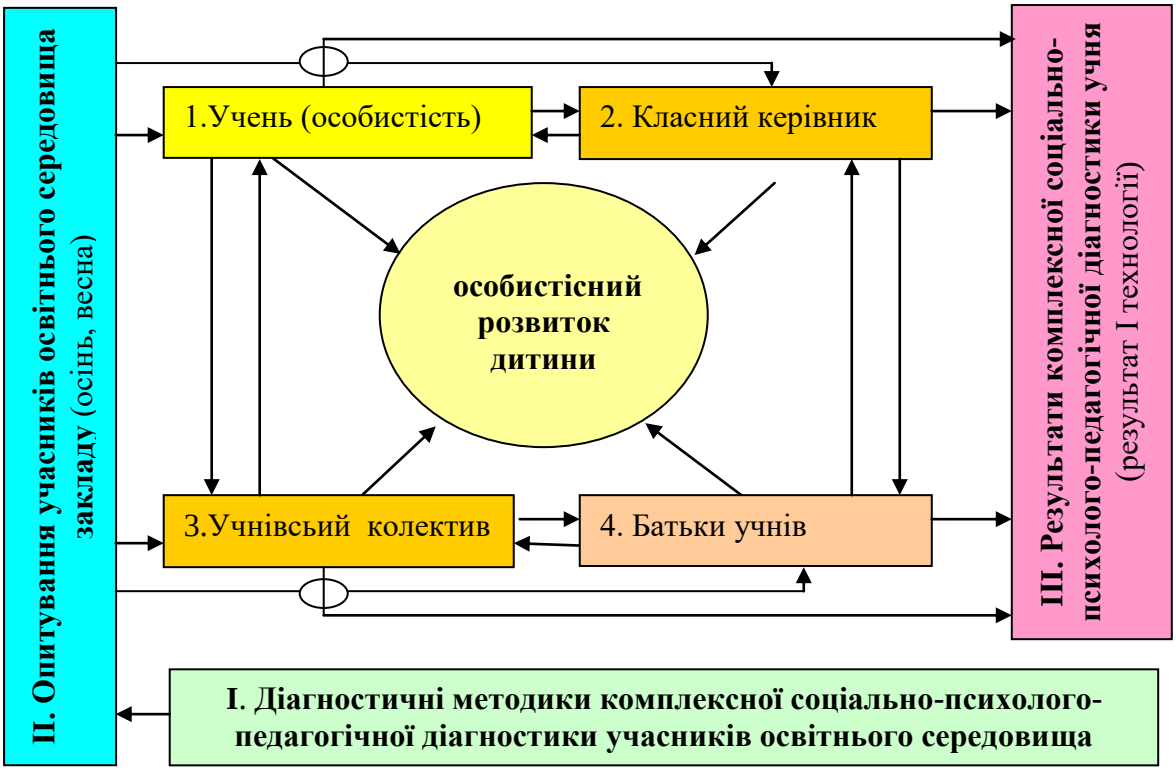

Рис 1. Структурно-компонентна модель технології комплексної соціально-психолого-педагогічної діагностики особистісного розвитку учня.

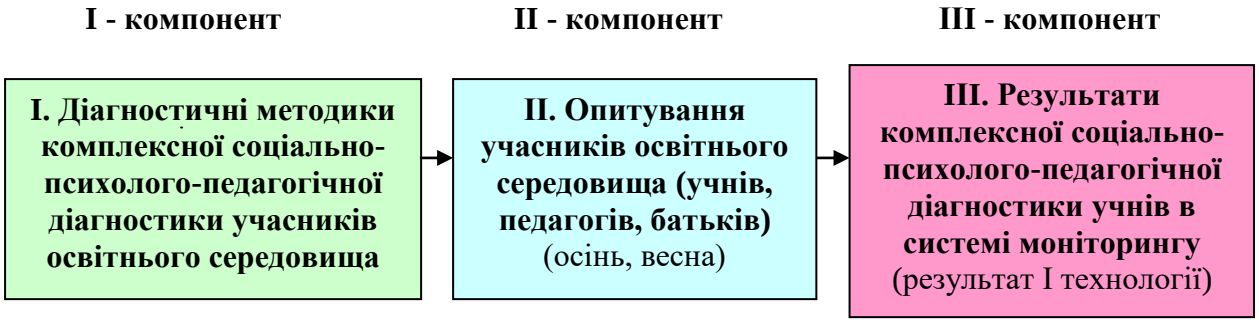

Рис. 1.1. Системоутворюючі компоненти технології «Діагностика».

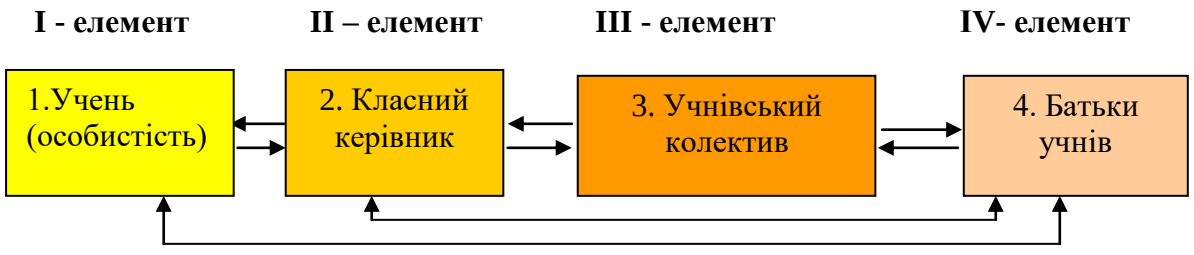

Рис. 1.2. Структурні елементи технології «Діагностика».

ІІ. ТЕХНОЛОГІЯ: «АНАЛІЗ»

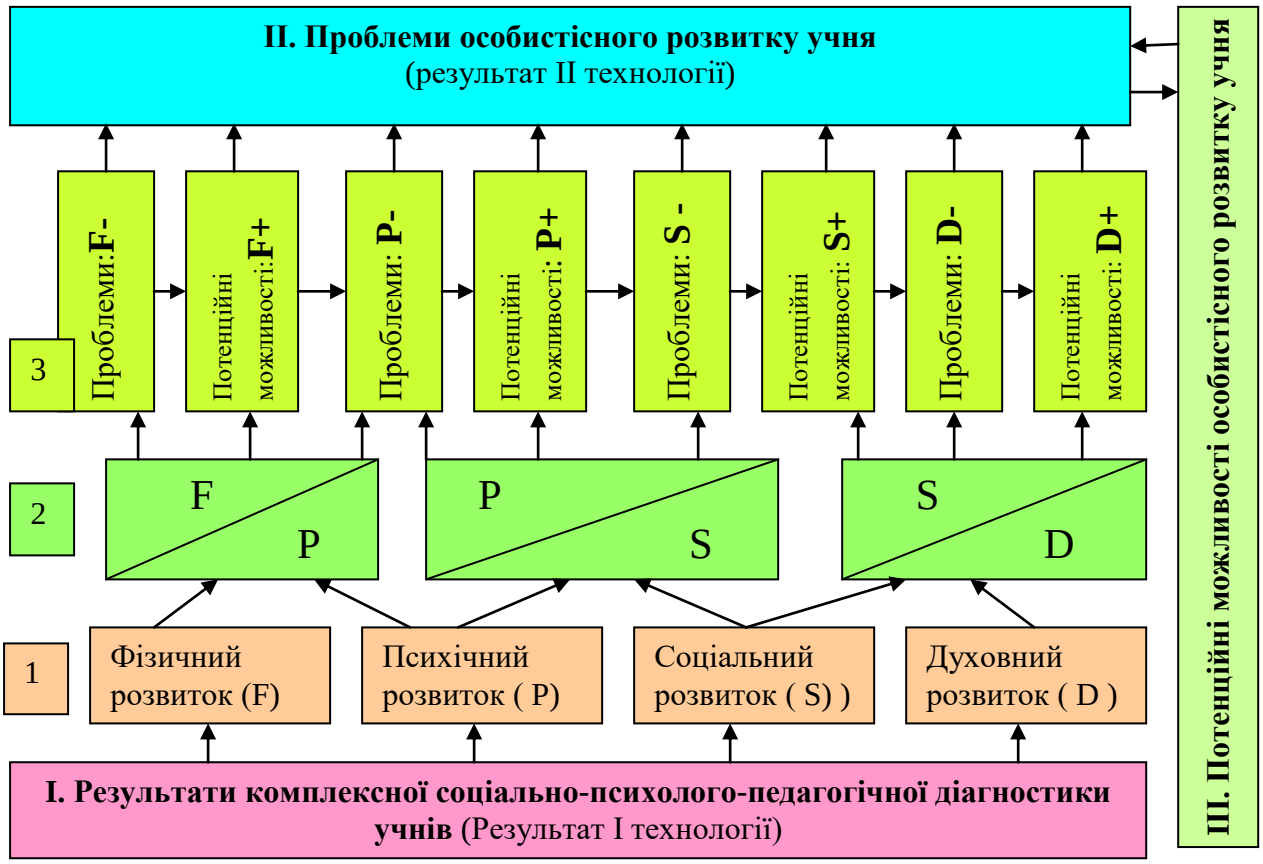

Рис. 2. Структурно-компонентна модель технології системного аналізу особистісного розвитку учнів ЗСО.

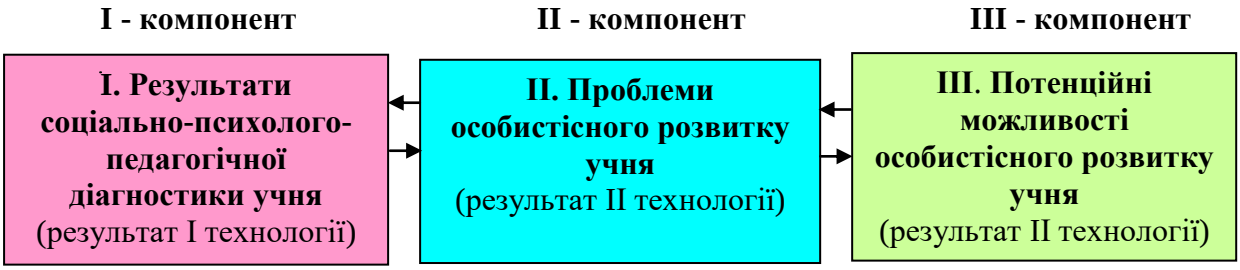

Рис. 2.1. Системоутворюючі компоненти технології «Аналіз».

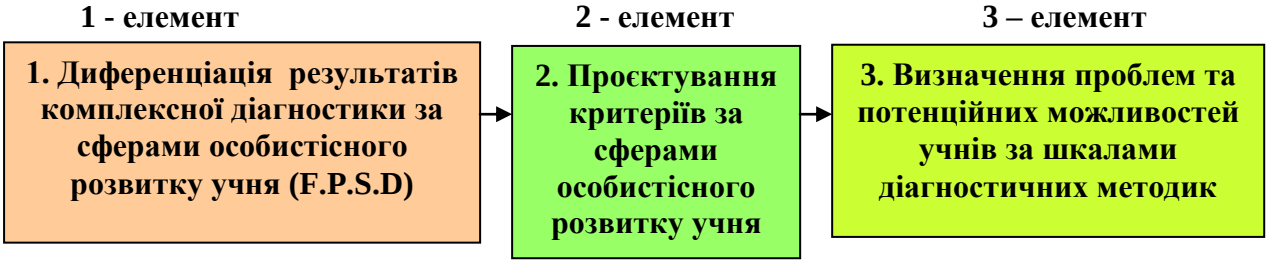

Рис. 2.2. Структурні елементи технології «Аналіз».

ІІІ. ТЕХНОЛОГІЯ: «КОНСТРУЮВАННЯ»

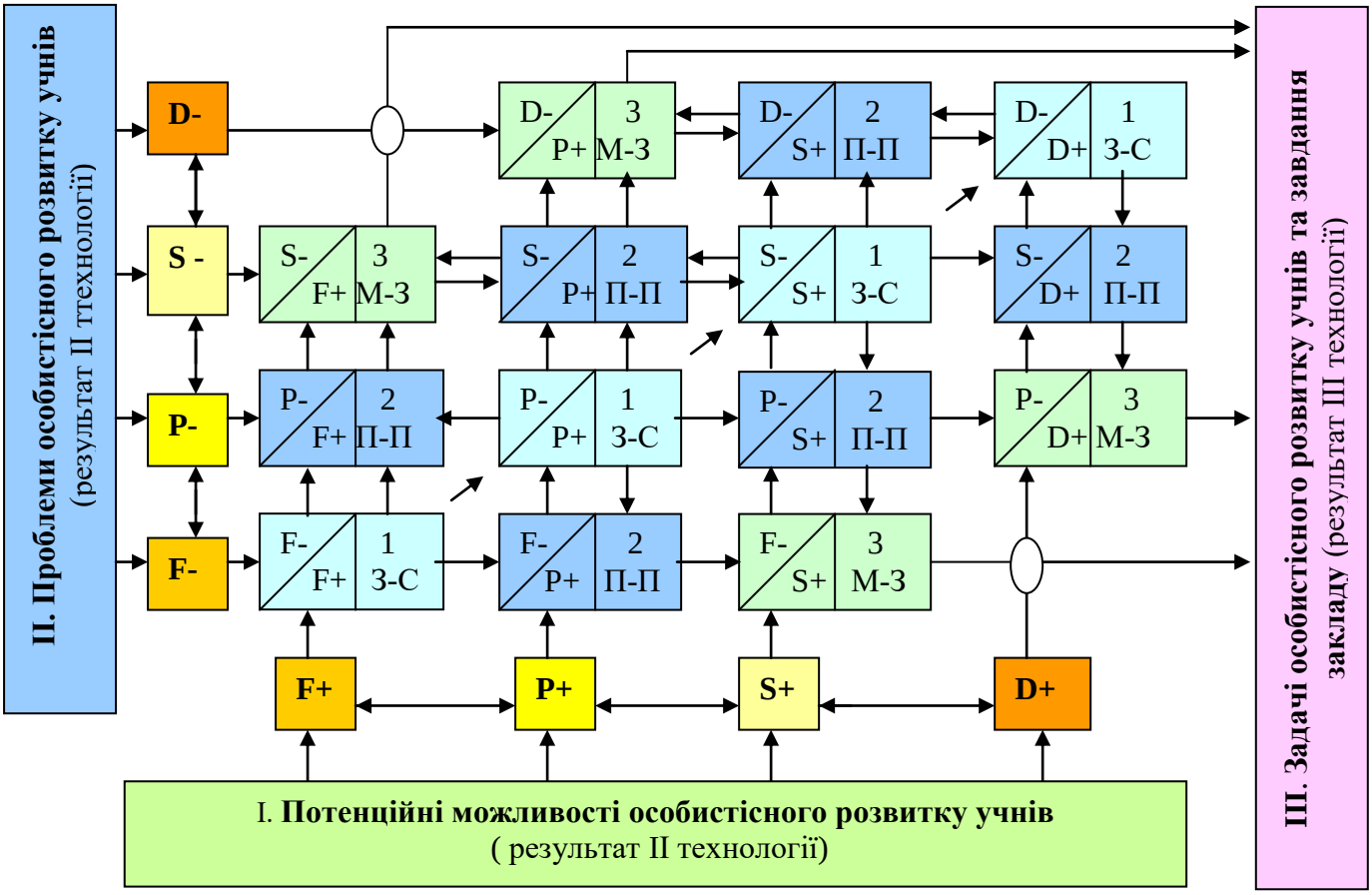

Рис. 3. Структурно-компонентна модель технології конструювання задач особистісного розвитку учнів в класних колективах та виховних завдань ЗСО.

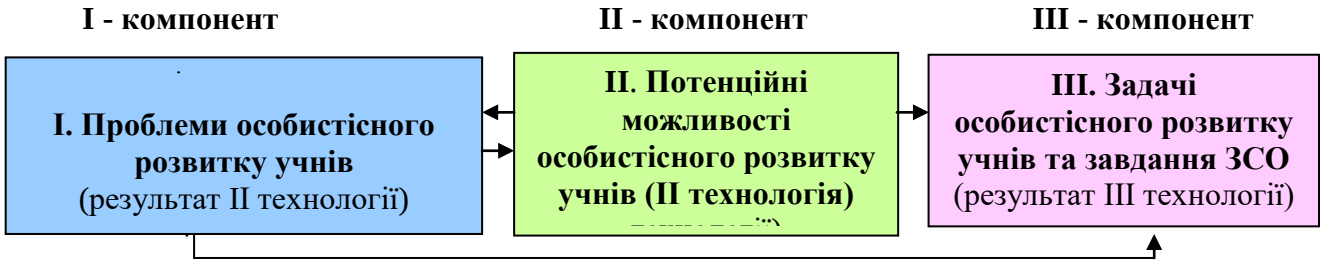

Рис. 3.1. Системоутворюючі компоненти технології «Конструювання».

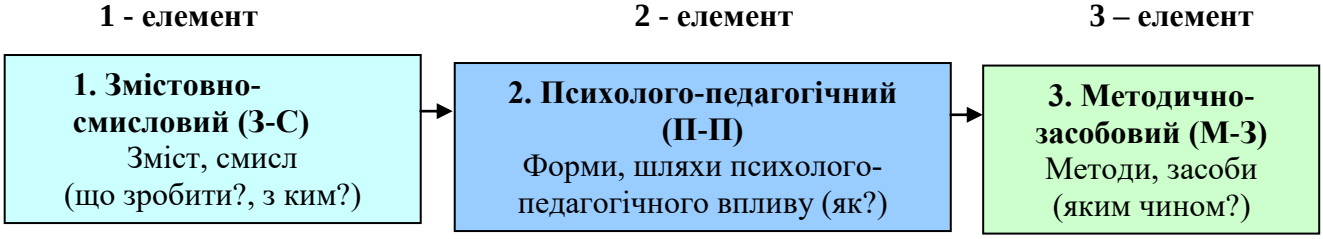

Рис. 3.2 Структурні елементи технології «Конструювання».

IV. ТЕХНОЛОГІЯ: «ПРОГРАМУВАННЯ»

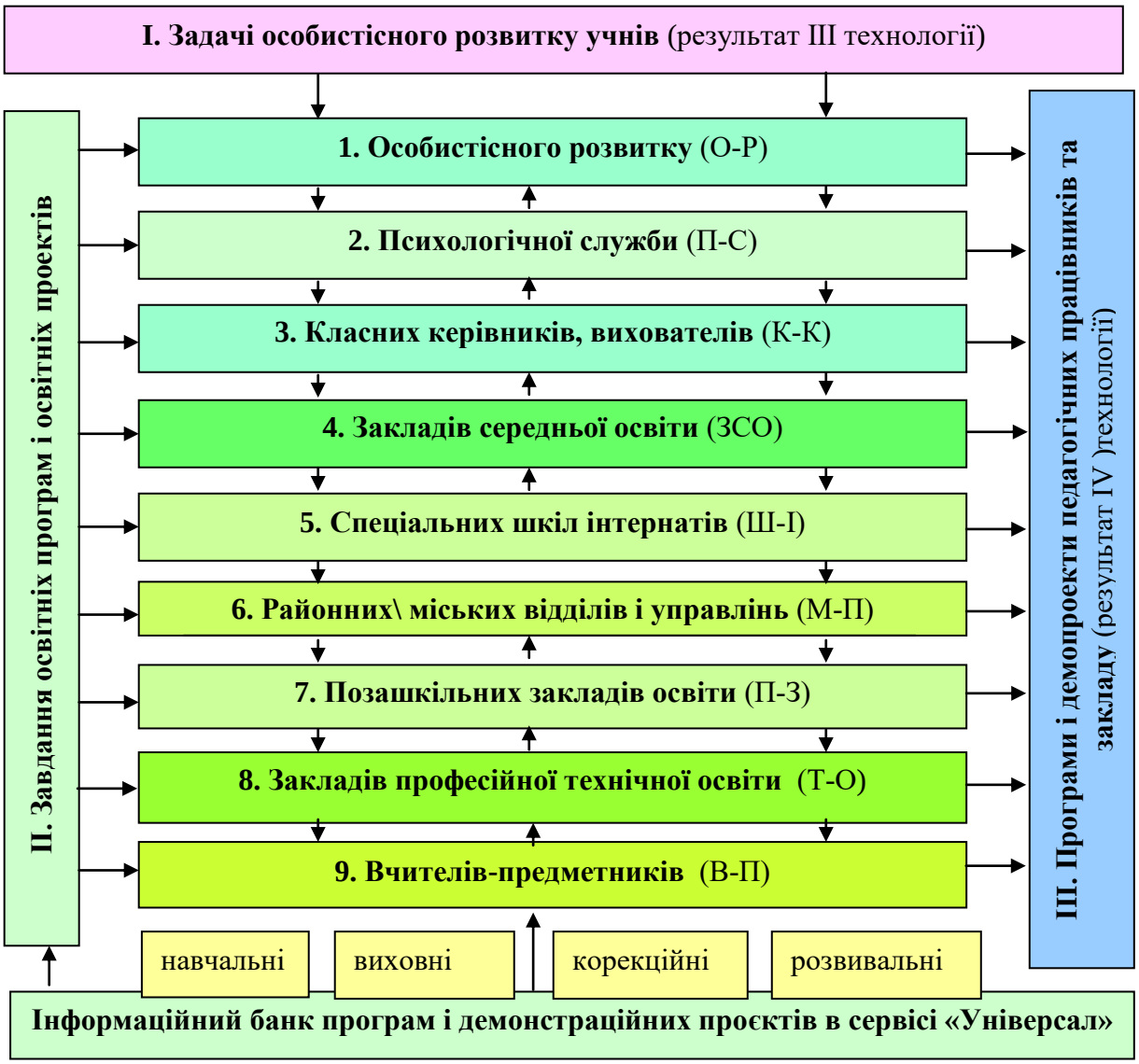

Рис. 4. Структурно-компонентна модель технології програмування предметно-орієнтованого змісту освітнього процесу (0 рівень проєктування освітнього змісту).

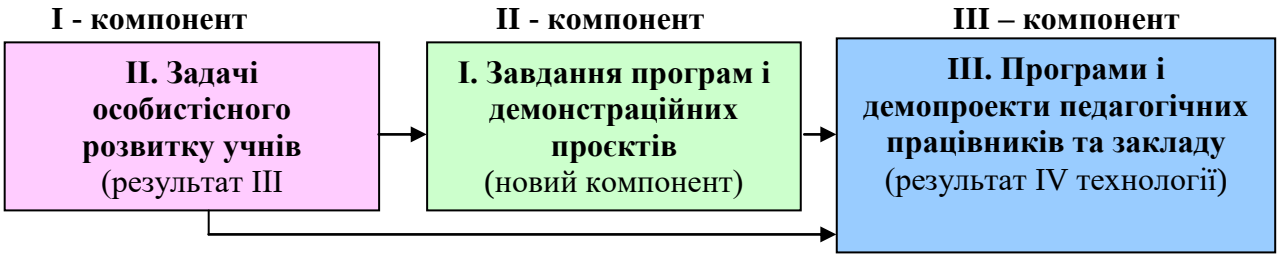

Рис. 4.1. Системоутворюючі компоненти технології «Програмування».

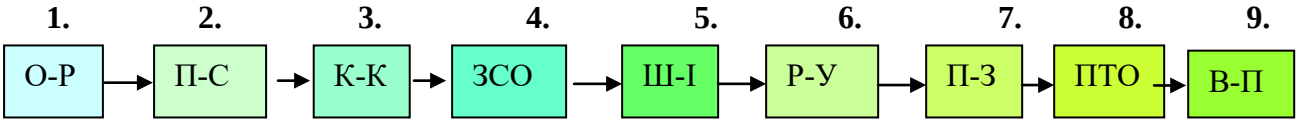

Рис. 4.2. Основні структурні елементи технології «Програмування».

V. ТЕХНОЛОГІЯ: «МОДЕЛЮВАННЯ»

Рис. 5. Структурно-компонентна модель технології моделювання проблемно-цільового освітнього змісту в модулі проекту (I рівень проєктування змісту).

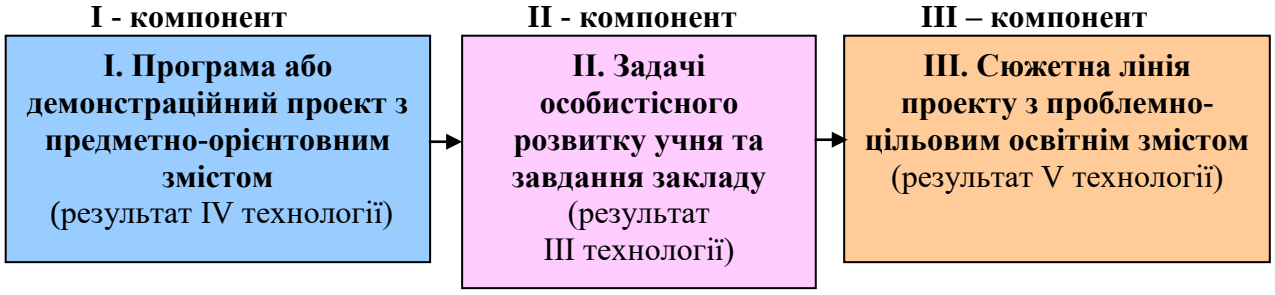

Рис. 5.1. Системоутворюючі компоненти технології «Моделювання».

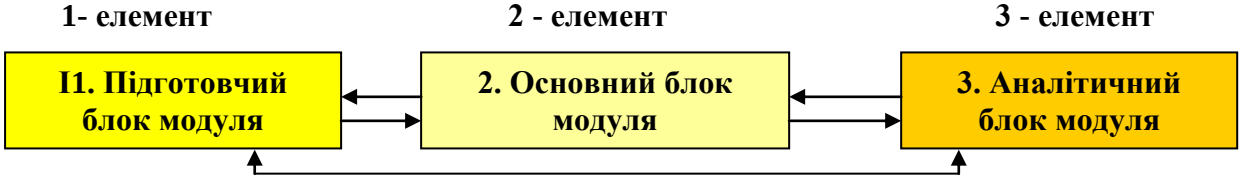

Рис. 5.2. Структурні елементи технології «Моделювання».

VI. ТЕХНОЛОГІЯ: «ПЛАНУВАННЯ»

Рис. 6. Структурно-компонентна модель технології планування реалізації проектів (II рівень проєктування освітнього змісту).

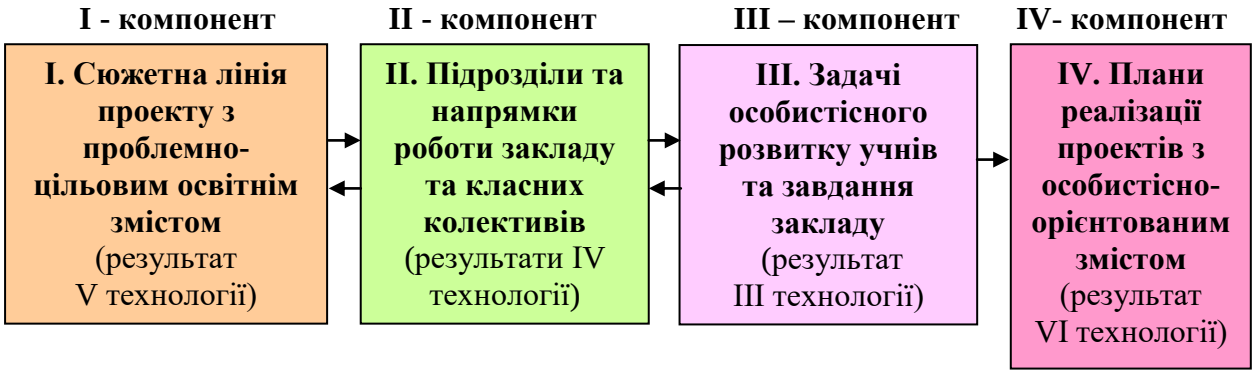

Рис. 6.1. Системоутворюючі компоненти технології «Планування».

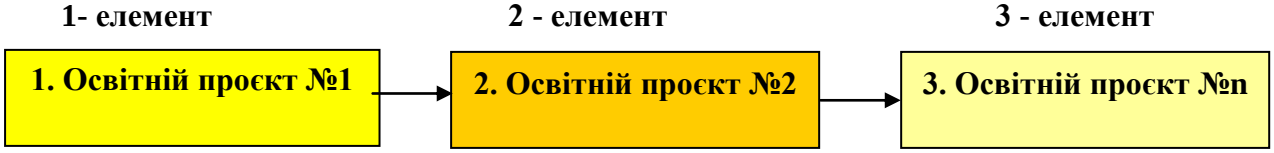

Рис. 6.2. Структурні елементи технології «Планування».

VII. ТЕХНОЛОГІЯ: «ТВОРЕННЯ»

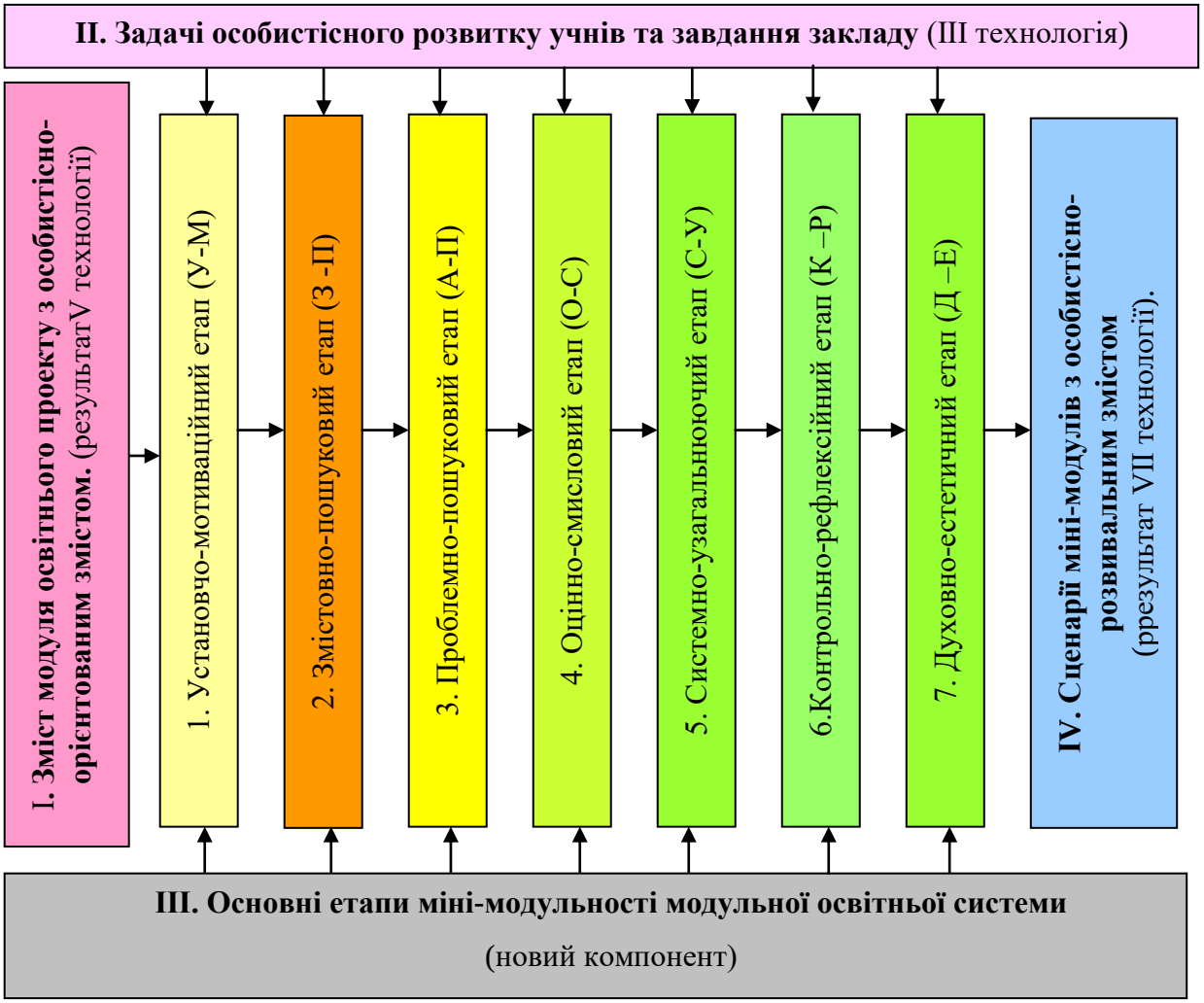

Рис. 7. Структурно-компонентна модель технології творення особистісно-розвивального освітнього змісту в сценаріях (III рівень проєктування освітнього змісту).

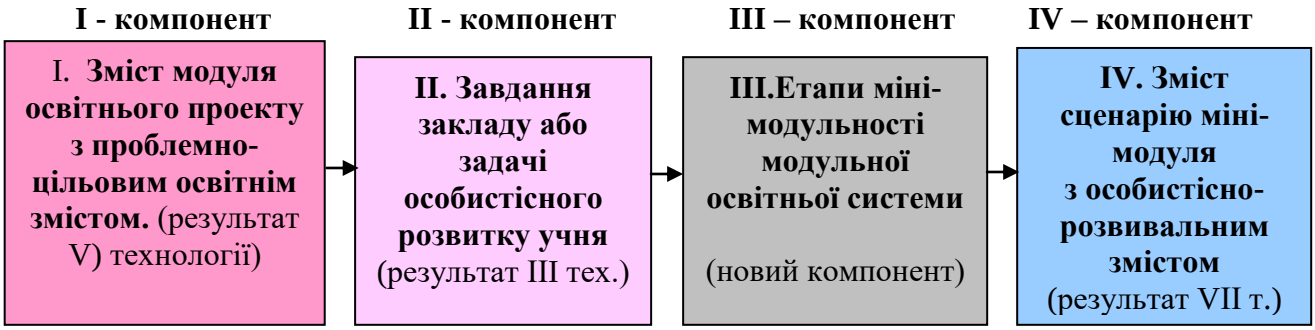

Рис. 7.1. Системоутворюючі компоненти технології «Творення».

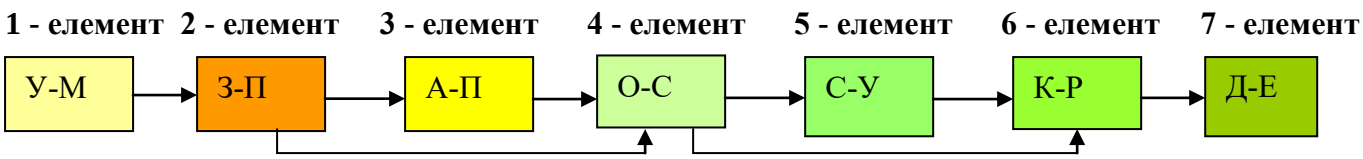

Рис. 7.2. Основні структурні елементи технології «Творення».

VIII. ТЕХНОЛОГІЯ: «РЕАЛІЗАЦІЯ»

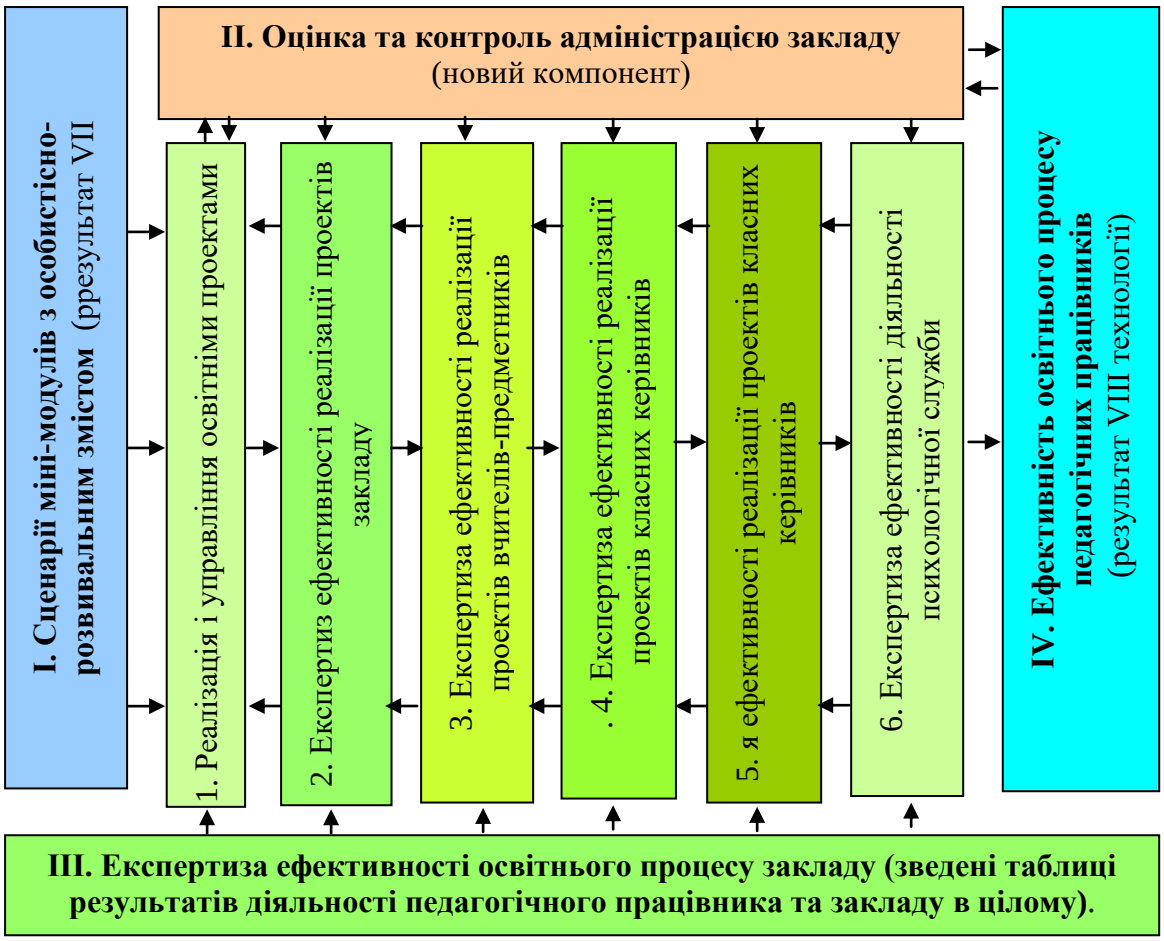

Рис. 8. Структурно-компонентна модель технології реалізації особистісно-розвивального змісту та визначення ефективності освітнього процесу.

Рис. 8.1. Системоутворюючі компоненти технології «Реалізація».

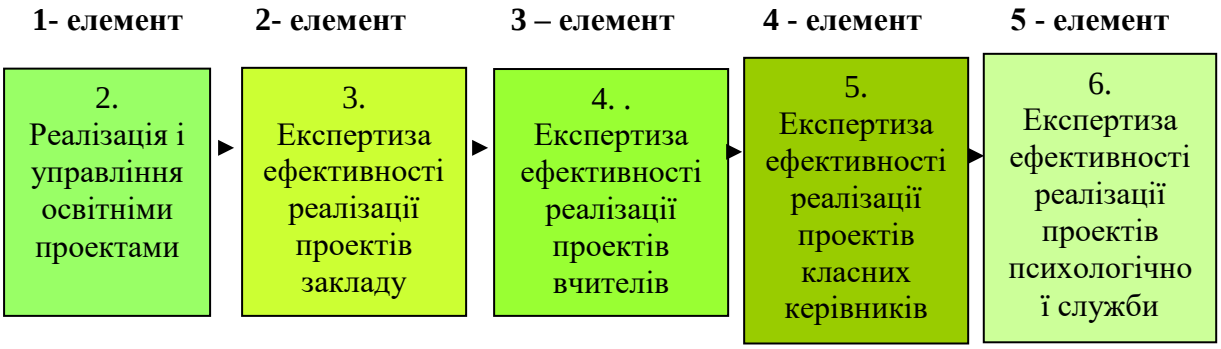

Рис. 8.2. Структурні елементи технології «Реалізація».

IX. ТЕХНОЛОГІЯ: «МОНІТОРИНГ»

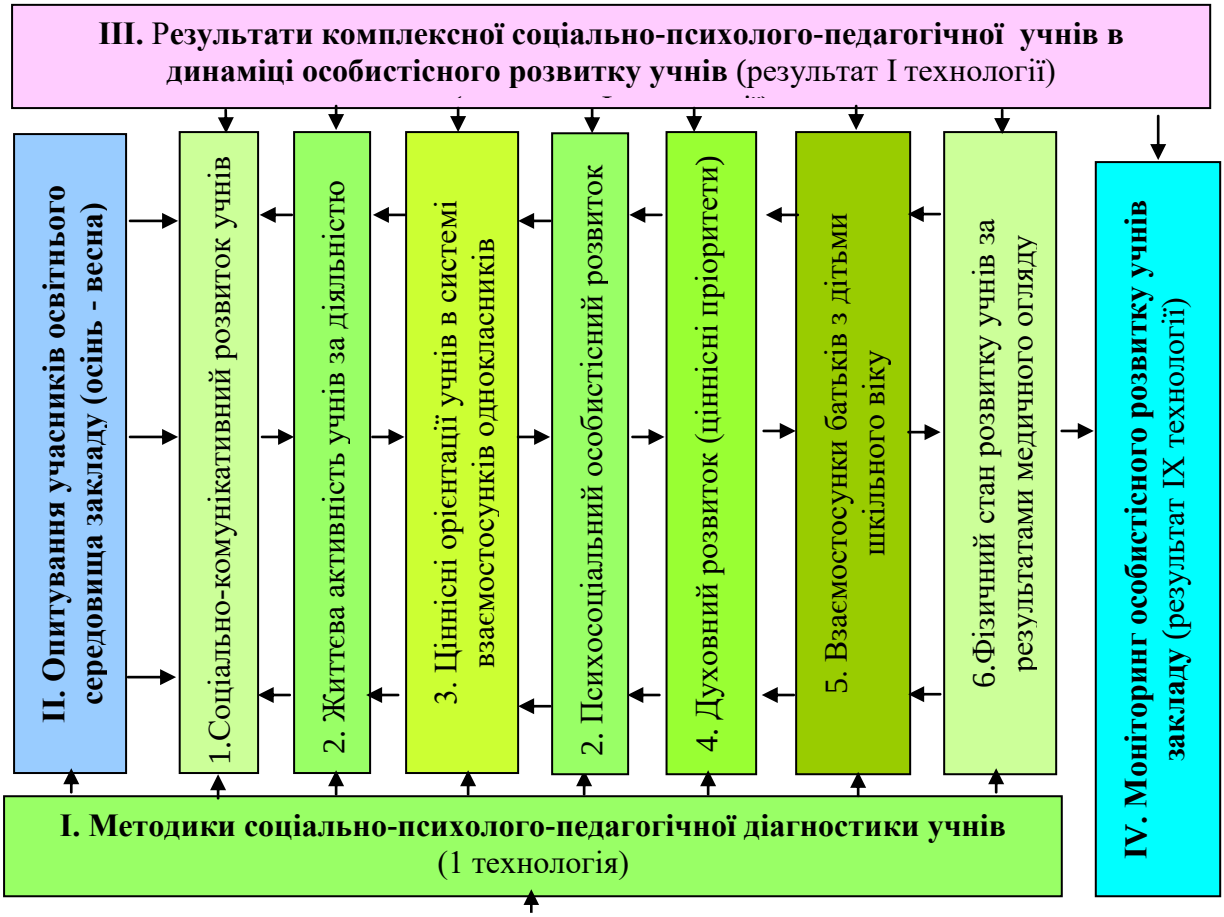

Рис. 9. Структурно-компонентна модель технології моніторингу особистісного розвитку учнів.

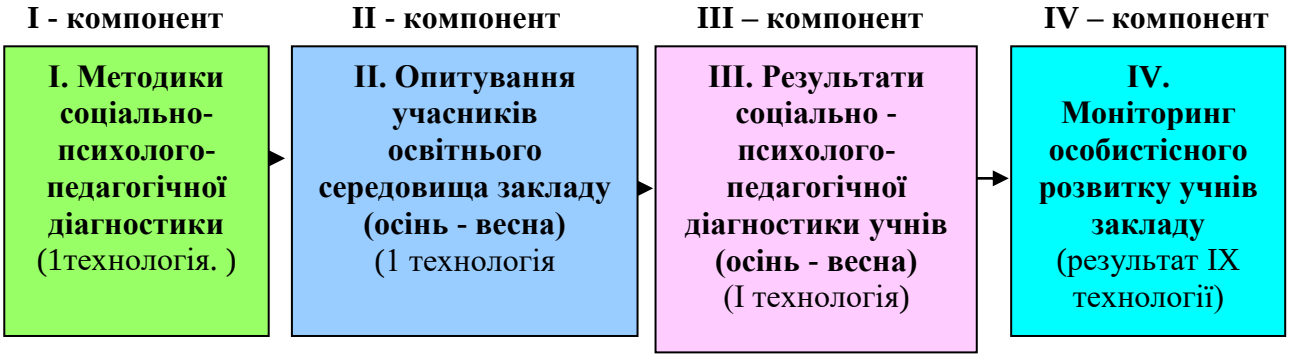

Рис. 9.1. Системоутворюючі компоненти технології «Моніторинг».

Рис. 9.2. Структурні елементи технології «Моніторинг».
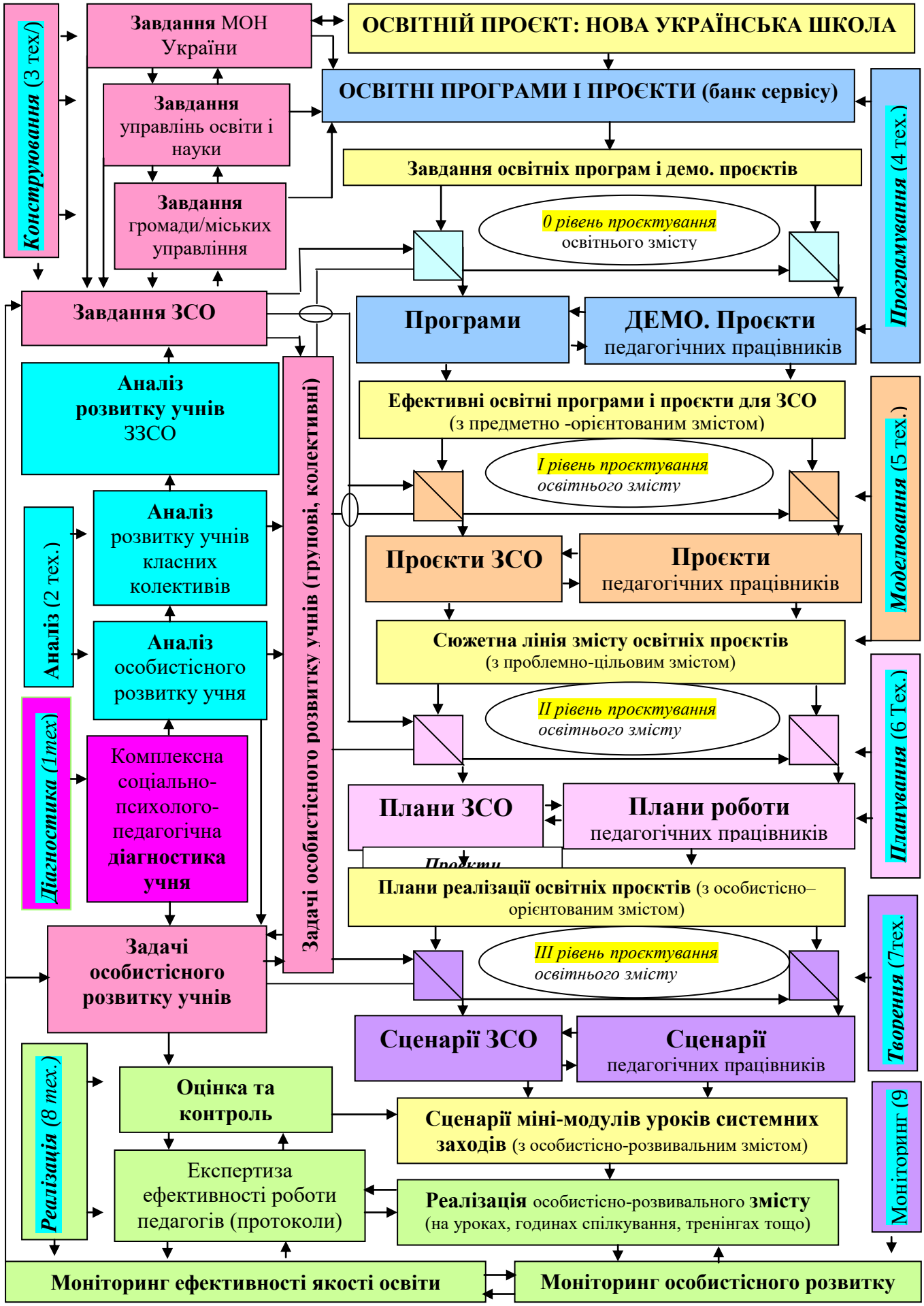
МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ В ХМАРНОМУ СЕРВІСІ